Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 515133

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 oktober 2000
Kadaster deel/nr	82981/138

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Leiden	Leiden	Zuid-Holland

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Leiden	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Leiden	F			2657

*Omschrijving***

Inleiding

Voormalig internaat van de Kweekschool voor Zeevaart, gebouwd in 1878-79 in eclectisch neo-renaissancistische trant naar ontwerp van C. Blansjaar en P.C. Lancel. In 1914 werd de Kweekschool voor Zeevaart omgezet in een Opleiding voor leerling-officieren bij de Koninklijke Marine, een opleiding die tot 1922 in Leiden bleef bestaan. Vervolgens werden er tot 1932 kustwacht-soldaten geschoold. Daarna had het gebouw nog diverse militaire en civiele functies. Het in 1885 bij de school opgetrokken ontspanningslokaal is inmiddels gesloopt, evenals het in 1914-1915 gebouwd bijgebouw met gymnastieklokaal. Het borstbeeld van Prins Hendrik, de erevoorzitter van de kweekschool, boven de hoofdentree is in 1879 geplaatst en was een gift van de Leidse burgerij. De oorspronkelijke indeling van het gebouw was voor een belangrijk deel geïnspireerd op de indeling van een schip.

Het markante, vrijstaand bij het Galgewater gesitueerde gebouw maakt deel uit van het beschermde stadsgezicht.

Omschrijving

Vrijstaand, vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken gebouw met drie bouwlagen onder met tuiles du nord (onderste dakschilden) en zinken roeven (flauw hellende bovenste dakschilden) gedekt mansardedak. Symmetrische gevels van baksteen boven een hardstenen plint, gietijzeren muurankers tussen de vensterbogen en accenten en speklagen van gele baksteen, pleisterwerk en

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 28 march 2024

kalkzandsteen bij de begane grond twee omlopende horizontale groeven in het metselwerk. Hoeken van de tweede en de derde bouwlaag gedeeltelijk inspringend. Decoratieve muurankers in de vensterzwikken in alle bouwlagen.

Twee vensterassen brede voorgevel met middenrisaliet, waarin een -gewijzigde- entreepartij onder een rondboog met accenten van gele baksteen en in de boogtrommel een kleurrijk beschilderd reliëf met marine-en scheepvaartattributen, gekruiste Nederlandse vlaggen en oranjewimpels. Aan weerszijden van het middenrisaliet elk vier gevelopeningen per bouwlaag. Op de begane grond getoogde zesruits schuifvensters met geprofileerde wisseldorpels. Pal naast de entree vlakke, rechthoekige natuurstenen platen. Tussen eerste en tweede bouwlaag een geprofileerde cordonlijst en een doorgetrokken, gefrijnde waterdorpel. In het risaliet, aansluitend op de eveneens als piedestal fungerende sluitsteen van de rondboog, een medaillonvormige nis met sluitsteen en een bronzen buste van Prins Hendrik de Zeevaarder, ere- voorzitter van de school. Aan weerszijden van de buste vermelding van de naam van de prins in zandstenen platen. Boven de lijst die tevens de aanzetstenen van de vensterbogen met elkaar verbindt zijn twee scheepsankers diagonaal aan de gevel bevestigd. Aan weerszijden van het risaliet vier zesruits rondboogvensters met sluitsteen. Deze zijn verbonden met het geprofileerde onderste deel van een dubbele cordonlijst. Tussen deze lijstdelen op het risaliet "KWEEKSCHOOL VOOR ZEEVAART" in een gepleisterd veld. Onder de vensters siermetselwerk. Indeling en detaillering van de derde bouwlaag aan weerszijden van het risaliet vrijwel identiek aan die van de tweede bouwlaag.

Gietijzeren roostertjes in het siermetselwerk onder de vensters. Middenrisaliet voorzien van twee rondboogvenster met smal penant. Sluitstenen verbonden met een profiellijst.

Hierboven een fries van consoles die de geprofileerde gootlijst ondersteunen. Siermetselwerk tussen de consoles.

Middenrisaliet bekroond door een boven de gootlijst staande bakstenen lucarne met zadeldak, twee rondboogvensters tussen fronton, hoeklisenen en vleugelstukken met voluten.

Horizontaal deel van de frontonomlijsting onderbroken door een medaillon met een kop in hoog-reliëf. Aan weerszijden van deze gevelbekroning twee houten dakkapellen met met zink beklede wangen, die de oorspronkelijke zinken dakkapelletjes vervingen. Zuidelijke kopgevel als voortzetting van de voorgevel en gekenmerkt door vrijwel identieke detaillering. Links in de plint een stichtingssteen met "E.M.R. Juta. - oud 7 jaren - 3 october 1878". Vier vensters per bouwlaag. De middelste twee gekoppeld en voorzien van gepleisterd, wit geschilderde penanten met afgeschuinde hoeken in de tweede en de derde bouwlaag.

Gepleisterd muurveld binnen de lijsten tussen de verdiepingen met "KWEEKSCHOOL VOOR ZEEVAART". Boven de gootlijst een opgemetselde dakkapel, kleiner dan die aan de voorzijde en voorzien van één segmentboogvormig venster met sluitsteen, obelisken op de vleugelstukken, geprofileerde houten daklijst en wangen van wit geschilderde, gepleisterde baksteen. Vrijwel symmetrische, plintloze achtergevel met middenrisaliet en vensters als die in de andere gevels. Op de begane grond van het risaliet een getoogde entreepartij met dubbele deur, op de eerste verdieping een dubbele deur met zesruitsramen, geprofileerd kalf en korfboogvormig bovenlicht met traceringen, en op de tweede verdieping twee rondboogvensters.

Op de begane grond links van het risaliet van links naar rechts: een getoogd venster, een dubbele deur onder een getoogd tweeruits bovenlicht, een identiek tweede venster en een eveneens identieke tweede dubbele deur. Rechts van het risaliet van links naar rechts: een dubbele deur en drie vensters, eveneens alle getoogd. De vijf dakkapellen met openslaande ramen zijn als de vier boven de voorgevel, alleen de middelste is iets groter. De noordelijke kopgevel is vrijwel identiek aan de zuidelijke kopgevel,doch voorzien van twee boven hardstenen drempels staande gekoppelde deuren met getoogde tweeruits bovenlichten en een houten tussenstijl op

hardstenen neut.

Waardering

Laat-negentiende eeuws voormalig internaatsgebouw van de kweekschool voor Zeevaart, van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als uitwendig gaaf bewaard en representatief voorbeeld van een eclectisch-neo-renaissancistisch onderwijsgebouw met rijke, naar oorspronkelijke functie verwijzende detaillering, waaronder de boogvulling met zeevaartattributen en de portret buste van Prins Hendrik de Zeevaarder.

Tevens van belang wegens situationele waarde wegens de beeldbepalende situering aan een plein en aan het Galgewater.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Cultuur, gezondheid en wetenschap	Onderwijs en wetenschap	Schoolgebouw